



คำกล่าวมอบนโยบาย

ของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน)

การประชุมมอบนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

เรื่อง การพัฒนาศักยภาพการจัดการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน

วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๒๐ น.

ณ ห้องประชุมมารวย ๒ โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพมหานคร

ผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างมากที่ได้มีโอกาสพบปะและพูดคุยกับทุกท่าน และขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาเข้าร่วมฟังนโยบายเพื่อการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อถ่ายทอดนโยบายในวันนี้ไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับนโยบายไปปฏิบัติ

รัฐบาลนี้ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ และนโยบายลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ตลอดจนการจัดการโรคติดต่อและภัยคุกคามด้านสุขภาพ ในเรื่องเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเฝ้าระวัง และสอบสวนโรคและภัยคุกคามด้านสุขภาพเพื่อให้ทันกับแนวโน้มการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ และสนับสนุนการดำเนินการของกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulation: IHR) โดยสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างขีดความสามารถด้านบุคลากรและเครือข่ายห้องปฏิบัติการเป็นประเด็นนโยบายหลักหนึ่งในสิบนโยบายที่ผมได้ให้ความสำคัญ

ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพการจัดการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในชายแดนประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาก เนื่องจากผลกระทบทางลบของการเข้ามาใช้บริการสาธารณสุขของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ๓๑ จังหวัดชายแดน ดังที่ได้ทราบมาแล้วว่ากรณีการเข้ามาใช้บริการสาธารณสุขของประชากรประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมากนั้นนอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคม อาทิ

ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนมีเยอะมากเพราะความไร้ระเบียบ ปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งสิ้น

สำหรับผลกระทบต่อด้านสาธารณสุขนั้น นับเป็นปัญหาใหญ่ที่ขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากขณะนี้สถานพยาบาลโดยเฉพาะตามแนวชายแดนไม่อาจปฏิเสธผู้มาใช้บริการด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรมได้นั้นต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจากการให้บริการสาธารณสุขที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้จำนวนมหาศาลจากบุคคลเหล่านี้และผู้ติดตาม ส่งผลให้สถานพยาบาลบางแห่งประสบปัญหาวิกฤตทางการเงินการคลังมาอย่างยาวนาน จากการประมาณการในปี ๒๕๕๗ พบว่าสถานพยาบาลตามแนวชายแดนต้องรับภาระในการให้บริการสุขภาพที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ประมาณ ๓๖๐ ล้านบาท^๑ ซึ่งเป็นผลจากการเข้ามาใช้บริการด้านสาธารณสุขของคนกลุ่มนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่ารัฐต้องแบ่งปันทรัพยากรของประชาชนไทยในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และการป้องกันโรคให้กับบุคคลในกลุ่มนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ไม่แต่เฉพาะปัญหาวิกฤตด้านการเศรษฐกิจเท่านั้นที่กระทรวงสาธารณสุขต้องเผชิญปัญหาด้านอื่นๆ อาทิ ปัญหาการเคลื่อนย้ายของประชากรประเทศเพื่อนบ้านที่มีความถี่สูง ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคหรือการกระจายของโรคติดต่อที่สำคัญ เช่น โรคฉี่หนู โรค มาลาเรีย ไข้ซัง ไข้เลือดออก โรคเรื้อน และไข้กาฬหลังแอ่น เป็นต้น และถึงแม้ว่าประชากรประเทศเพื่อนบ้านจะได้รับการตรวจสุขภาพ และค้นหาโรคจากหน่วยบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และบางคนเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในราคาที่เหมาะสมแล้วก็ตาม แต่ยังมีคนจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพใดๆ จึงทำให้ยากที่จะเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขได้ทั้งหมด ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้ดีแล้วอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเหล่านี้ในประเทศไทยอีกครั้ง และหากกระทรวงสาธารณสุขไม่หาวิธีแก้ไขปัญหานี้ให้เป็นระบบก็เป็นเรื่องยากที่จะขจัดปัญหาต่างๆ ไปได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังพบว่ามีประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านนิยมเข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในประเทศไทยเพราะเหตุผลที่ว่า การเข้าไปรับบริการในประเทศของตนเองต้องเดินทางไกล และมีค่าใช้จ่ายสูงจึงสะดวกที่เขามารับบริการสุขภาพในประเทศไทยมากกว่าก็ยิ่งทำให้ประเทศไทยต้องแบกรับภาระเพิ่มมากขึ้น

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ได้ใช้เงินงบประมาณสนับสนุนประชาชนในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านร่วมกันก่อสร้าง “สุขศาลา” เพื่อให้บริการสุขภาพขั้นพื้นฐานและสนับสนุน

^๑ กลุ่มภารกิจด้านข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

ด้านการให้ความรู้และค่าตอบแทนคนในพื้นที่ในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีความรู้และให้บริการกับประชาชนของตนเองเป็นโครงการนำร่อง ซึ่งพบว่า รูปแบบดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาการเข้ามารับบริการของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้นรูปแบบดังกล่าวน่าจะสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพของประชาชนชายแดนในบางพื้นที่ที่เหมาะสมได้

ในการแก้ปัญหาดังกล่าวกระทรวงสาธารณสุขจะเป็นแกนกลางประสานแนวทางเพื่อขอรับการสนับสนุนให้ช่วยประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จากกระทรวงการต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ หรือหาแหล่งจากประชาสังคมอื่นมาช่วยกันหลายๆ ทาง ซึ่งมั่นใจว่าในระยะยาวน่าจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องนี้ และทำให้สถานพยาบาลชายแดนสามารถดำเนินการจัดบริการต่อไปได้ตามศักยภาพที่มีอยู่ โดยมุ่งเน้นให้ประเทศเพื่อนบ้านมีส่วนร่วมในการจัดบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานให้กับประชากรของตนเอง

อย่างไรก็ตาม การประชุมในวันนี้เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ **"การพัฒนาศักยภาพการจัดการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน"** ผมจึงขอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ เสนอความเห็นวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการฯ จัดหาพื้นที่ และชนิดของการบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีความต่อเนื่องและยั่งยืน และมีความจำเป็นที่จะต้องให้ประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนประเทศเพื่อนบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน โดยหน่วยบริการสาธารณสุขของประเทศไทยจะเป็นพี่เลี้ยง และให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ

ในส่วนของผู้บริหารระดับพื้นที่เป็นผู้ที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ปัจจุบันมีนโยบายสำคัญๆ ที่พื้นที่ชายแดนต้องเตรียมความพร้อมและดำเนินการ เช่น ยุทธศาสตร์ความมั่นคง การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นเมืองนำอยู่ ดังนั้น ทุกท่านในที่นี้เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ท้ายที่สุดนี้ ผมขอขอบคุณชาวสาธารณสุขทุกท่านที่ได้ทุ่มเทเสียสละทำงานเพื่อสร้างสุขภาพที่ดีให้พี่น้องประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด และมีความรู้สึกภูมิใจที่มีโอกาสมาทำงานร่วมกับทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพวกเราจะร่วมกันเดินหน้าเพื่อพัฒนาและปฏิรูประบบสุขภาพของไทยให้เจริญก้าวหน้า เป็นที่พึงของพี่น้องคนไทย อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอบคุณครับ

